

ספריי — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שאלות האור

שער
שאלים ושנים

היכל
שש

קונטרס שמע"צ ושמח"ת - תרל"ה

מאת

כ"ק אדמו"ר
אור עולם נזר ישראל ותפארתו כקש"ת

מוהר"ר שמואל

זצוקללה"ה נבנ"ם זי"ע מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"ק

על ידי מערכת

" אוצר החסידים "

770 איסטערן פארקוויי ברוקלין, נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושלוש לבריאה
מאה ועשרים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש ז"ע
מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לזכות

הרה"ת ר' מאיר הכהן
וזוגתו מרת שיינדל טעמא

וילדיהם

שמואל מרדכי זאב הכהן,
חנה ובעלה הרה"ת צבי אלימלך שפירא,
מנוחה רחל, זעלדא, מנחם מענדל הכהן,
סימא אסתר, שפרינצא לאה, יוסף יצחק הכהן,
אברהם שלמה הכהן, חי" בת" ודוד אריה הכהן

שיחיו

גוטניק

לזכות
הרה"ת ר' מנחם מענדל שי'
וזוגתו מרת חנה ביילא גיצא תחי'
ומשפחתם שיחיו
דריזין

כשוה"ג בסוף פרק ה' (שייך לסה"מ תרל"ד ע' שמט) בגוכי"ק: סנהדרין דצ"ט ע"ב
א"ר אלכסנדרין כל העוסק בתורה לשמה משים שלום בפש"מ ופש"מ"ט, שנא' או יחזיק
כו', ישע"י ק"ז ה', ופי' רש"י ב"פ שלום, וענין לשמה י"ל ע"ד דוד ה' מחבר תורה
שלמעלה בהקב"ה, כי יש מה שקורא ושונה כנגדו, זהו מחמת כי ישראל מתקשראין
באורייתא, אבל ענין ג' שעות ראשונות שיושב ועוסק בתורה משמע גם אם ח"ו לא
הי' קורין בתורה כו', והיינו שזהו התקשרות התורה בהקב"ה, וענין לימוד לשמה
היינו לשם התורה להמשיך אוא"ס בתורה, כי תורה שלמעלה י"ל ג"כ על ז"א דאצי',
כי תורה שלנו היא תורת הבריאה כמ"ש האריז"ל והרמ"ז, וחיבר תושמ"ע בהקב"ה
זה"ע ג"ש ראשונות המשכת מוחין ג"ר בבחי' אדם דו"א, שז"ע זאת התורה אדם,
רמ"ח שס"ה כו'. וע"י הלימוד לשמה בלא פניות כ"א ע"ד מה להלן באימה ויראה,
ע"ז ממשך אוא"ס בתורה, וע"י גילוי זה ממשך שלום, כי המשל ופחד עמו עושה
שלום במרומו, וגם למטה, כי ברצות כו' גם אויביו ישלים, פי' אויב זה יצה"ר ישלים
ע"ד וה' ישלימנו, שיפעול ישועות בנה"א שז"ע הירידה צורך עלי' שע"י בירור
דנה"ב מתעלה הנה"א, כמ"ש בד"ה מהלכ"י בת"א כי גדול ורב כוחה כו'.

ב"ה.

פתח דבר

לקראת י"ג תשרי, מאה ועשרים שנה ליום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע (תרמ"ג-תשס"ג), הננו מוציאים לאור - בפעם הראשונה - את חלקו השני של המאמר-ההמשך ד"ה "העושה סוכתו - תרל"ה" (פרקים ו-ט), אשר לכ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע.

חלק הראשון דהמאמר (פרקים א-ה) נדפס בספר המאמרים תרל"ד (ברוקלין, תשמ"ח) ע' שלט ואילך, ולאחרונה הגיע לידינו גם חלקו השני (פרקים ו-ט) בגוף כתי"ק*.

בגוף כתי"ק לא נרשמו הד"ה (ההתחלה והסיום) של המאמרים, אך מההנחות דמאמרים אלו (שנדפסו בסה"מ שם ע' שעח ואילך), נראה שחלק המאמר שלפנינו נאמר בשמע"צ ושמח"ת - ד"ה טוב לחסות (פרק ו-ז) וד"ה צאינה וראינה (פרק ח-ט).

לחביבותא דמילתא נדפס בראש הקונטרס צילום מעמוד אחד של המאמר בגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר מהר"ש נ"ע.

מערכת "אוצר החסידים"

י"ג תשרי, ה'תשס"ג

ברוקלין, נ"י.

מאה שנה להולדת כ"ק אדמו"ר מהר"ש

ט) והנה בד"כ ז"ע עליית אני לבחי' אנכי שהו"ע עליית המל' בכתר, ולכן סוכה שגבוה למעלה מעשרי' אמה פסולה, כי הנה נת"ל שמבידור דיוהכ"פ ובחי' ענן הקטרת מזה נמשך אח"כ בחי' המקיף דסוכת, ולכן עד עשרי' אמה שהוא בחי' ד' דכתר יכול להיות נמשך משם בחי' צל ומקיף בבחי' מקיף הקרוב אשר מהמקיף הוא פעולת הרבה כמשנ"ת לעיל שמגין ומציל, ומחבק ומושך את האדם ואין מניחו להיות נפרד כו', אבל למעלה מעשרי' אמה היינו למעלה מבחי' כתר אא"י שדר בסוכה, ואינו יושב בצל סוכה כלל כ"א בצל דפנות, להיות מאוא"ס שלמעלה מהכתר שהוא למעלה מגדר עלמין א"י להיות נמשך אפי' בחי' או"מ ג"כ, להיותו למעלה מבחי' מקיפ"י. ודוגמא לזה הוא מענין יחיד ואחד שנת' הקושי' בת"א פ' וארא בד"ה וארא האי, למה א"א יחיד. והענין כי יחיד מצד אוא"ס עצומ"ה שאינו בגדר עלמין כלל, אבל אחד הוא המשכת בחי' אלף פלא עליון בז"ר וארץ וד"ר היינו בסדר השתלשלות כו', וביום ההוא דהיינו לע"ל יהי' הוי' אחד, אטו האידנא כו' לא כמו כו' הסתר, אלא שזה תלוי בעבודתינו להמשיך ע"ש, משא"כ כשיסתלק בחי' אחד בבחי' יחיד שם הוא למעלה מגדר המשכה, יחיד הוא למעלה מגדר עלמין, אלא שלא עזבנו כו', יעו"ש. ועד"ז יובן איך שלמעלה מעשרי' אמה דכ"ע אא"י שדר בסוכה, וא"י בצל סוכה, שגם מקיף א"י להיות נמשך משם, כי המקיף הוא מקיף הקרוב שפועל פעולות גדולות, ע"ד ואתה משמרה בקרבי כו', וזהו בסוכות תשבו ז' מי', ז' דמי' עליונות גם התורה שהיא בחי' ע"ה נתלבשה ג"כ בזמ"ע כמ"ש חצבה עמודי' שבעה שבמדבר נחלק לג' ספי', וצ"ל אורייתא מתקשראה בקוב"ה ע"י נהר היוצא מעדן יובל מקיף על ע"ה. וזהו בסכת תשבו ז"י, שהז"י ישבו בסכת שיומשך עליהם המקיף דיובל הנ"ל, והיינו על אדם דז"א דאצי'. וכת"י בצילו חמדתי וישבתי זהו סוכות ואח"כ בשע"צ ופריו מתוק לחיכי שנמשכי' המקיפ"י להאיר בפנימיות, ולכן נק' סוכת שלמך סוכת שלום אשר שלו' זהו יסוד שממשיך הגילוי בפנימיות כמ"ש ונתתי שלו' בארץ, והיינו כיון שמתחלה נמשך בבחי' מקיף יוכל אח"כ הגילוי בפנימיות.

בשוח"ג בגוכי"ק: מביאור דלכתבני סס"ג מובן שואתה משמרה היינו או"מ דנשמה בחי' ח"י ל"מ דצלם שנת' בדי"ה כי תצא, והם בבואה דבבואה לית להו י"ל מ' דצלם, ובתמינאה דחג, אם ח"ו מסתלק הצל זהו שאינו מאיר השמירה דואתה משמרה כו', אמנם כש[ש]ב באמת ביוהכ"פ אינו מסתלק הצל כ"א בסוכות מאיר המקיף הקרוב עד שבש"ע תמינאה דחג מתגלה בפנימיות, ולכן נמשך להיות ואתה משמרה ע"י הארת המקיף שמאיר בפנימי והסימן כשיש הצל בבואה דבבואה.

* להעיר, שלהבנת המאמר ניתן ללמוד גם חלק זה בלבד, ללא החלק הראשון הנדפס בסה"מ שם.

והנה עיקר זמן העלי' הוא בשבת, כי הגם שעלי' נש"י הוא ע"י התומ"צ, מ"מ הנה גם התומ"צ מתעלי' בשבת כמ"ש במ"א באורך. והטעם הוא כי יש ב' בחי' קדש תתאה, וקדש עליון, קדש תתאה היא בחי' מל' מצות המלך, ובשבת הוא עליית המל' בבחי' קדש העליון ממש, ולכן כתי' ושמרתם את השבת כי קדש היא, ולכן שבת הוא הזמן שבו הוא עליית נש"י מבחי' טהורה היא לבחי' קדש להיות ואנשי קדש תהיון לי כו'. ואמנם הנה כ"ז הוא בקיום התומ"צ, אבל בהיפך העובר ופוגם אפי' בביטול מ"ע ואפי' מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק הרי עושה חסרון בהמשכת בחי' קדש העליון, וכ"ש בעברו על מל"ת דאורייתא או דרבנן הרי עי"ז מטמא נפשו שהיא בחי' טהורה היא, וכמו שע"י המצות היא מתעלית מבחי' טהורה לבחי' קדושה, וז"ע והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך, כמו הזורק אבן ע"י הצרור כו' שמגביהו למעלה מטבעו, וכך הוא העליו' ע"י המצות כו', וכמו"כ לעי"ז ע"י העוונות כתי' ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע שנוזקת למרחוק מאד בסטרא דמסאבא מה שהוא רחוק מאד מאד מבחי' טהורה היא כו'. והתיקון לזה הוא לדלג שור ע"י התשובה להמשיך מבחי' היותר גבוה גם מבחי' הקדש עליון שבוה ימלאו כל הפגמים והחסרונות שנעשו בקדש, והיינו ע"י כה"ג שנכנס ביוהכ"פ לבית קדש הקדשים, אשר בחי' קדוה"ק הוא למעלה מעלה גם מבחי' קדש העליון, ולכן וכפר על הקדש כו', והוא ע"ד מ"ש בוהר ר"פ יתרו דס"ז ע"ב אית מלך לעילא דאיהו רזא דקודש הקדשים ותחותי' אית כהן כו' דאקרי גדול כו', וע"ש בפ"י הרמ"ז אית מלך לעילא היינו מל' דא"ק שנעשה עתיק לאצי', ועיקר הארתו הוא בכח"ב דאריך, וז"ע קדוה"ק הם כח"ב דאריך כו', וכה"ג הוא חסד עליון דאריך הנק' יומא דכליל כולתו יומי, והוא הממשיך האור מכח"ב דא"א להתגלות בחכמה עילאה דאצי'. וגם בהמשכה זו יש ב' בחי' כשאכשיר דרא או ח"ו אם לא אכשיר דרא, והיינו כשאכשיר דרא אזי נמשך מבחי' מלך לעילא שי"ל שוהו גם למעלה מקד"ק כ"א ע"ד קדושתו למעלה מקדושתכם, קדושתכם היינו בחי' קדק"ד, אבל קדושתו למעלה מקדושתכם היינו בחי' תחתונה שבמאצי' בחי' עתיק שמשם נמשך לכפר גם על הקדש עצמו למלאות גם הפגם שנוגע באור אבא כו'. אמנם כשלא אכשיר דרי ח"ו וליכא אתדל"ת כדבעי אזי אין ההמשכה מבחי' עתיק בחי' קדושתו כו', כ"א מכח"ב דא"א בחי' קדושתכם שורש הנאצלי', ואזי אינו מכפר כ"א על הפגם המגיע במקדש הקדש בחי' בינה שמקבלת מחכמה כו'. ויובן ע"פ מ"ש הרמ"ז בפ' ויקרא דט"ו ע"ב ובפ' אמור דצ"ד שיש בת"ד שהם יגמה"ר ב' בחי' א' השערות ושם מציאות אימא, והב' אור הפנימי שבתוכם שהוא מציאות אבא, והנה השערות עצמם נמשכי' מא"א, אבל הפנימי' המלובש בתוכם שהוא בחי' כשמן הטוב כו' נמשך מאור עתיק המלובש בכתר וחכמה דא"א, ומקור המשכה זו הוא מחכ' דא"ק וז"ע כשמן הטוב, וע"כ כשנמשך ומאיר גם הפנימיות שביגת"ד מכפר גם על הקדש שהוא אבא כו'.

בשוה"ג בגוכתי"ק: ביא' הנ"ל ס"ג [לקו"ת שם ע"א, ג - שם נתבאר מש"כ בוהר ר"פ יתרו כו']

והנה עיקר זמן העלי' הוא בשבת, כי הגם שעלי' נש"י הוא ע"י התומ"צ, מ"מ הנה גם התומ"צ מתעלי' בשבת כמ"ש במ"א באורך. והטעם הוא כי יש ב' בחי' קדש תתאה, וקדש עליון, קדש תתאה היא בחי' מל' מצות המלך, ובשבת הוא עליית המל' בבחי' קדש העליון ממש, ולכן כתי' ושמרתם את השבת כי קדש היא, ולכן שבת הוא הזמן שבו הוא עליית נש"י מבחי' טהורה היא לבחי' קדש להיות ואנשי קדש תהיון לי כו'. ואמנם הנה כ"ז הוא בקיום התומ"צ, אבל בהיפך העובר ופוגם אפי' בביטול מ"ע ואפי' מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק הרי עושה חסרון בהמשכת בחי' קדש העליון, וכ"ש בעברו על מל"ת דאורייתא או דרבנן הרי עי"ז מטמא נפשו שהיא בחי' טהורה היא, וכמו שע"י המצות היא מתעלית מבחי' טהורה לבחי' קדושה, וז"ע והיתה נפש אדני צרורה בצרור החיים את ה' אלקיך, כמו הזורק אבן ע"י הצרור כו' שמגביהו למעלה מטבעו, וכך הוא העליו' ע"י המצות כו', וכמו"כ לעי"ז ע"י העוונות כתי' ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע שנוזקת למרחוק מאד בסטרא דמסאבא מה שהוא רחוק מאד מאד מבחי' טהורה היא כו'. והתיקון לזה הוא לדלג שור ע"י התשובה להמשיך מבחי' היותר גבוה גם מבחי' הקדש עליון שבוה ימלאו כל הפגמים והחסרונות שנעשו בקדש, והיינו ע"י כה"ג שנכנס ביוהכ"פ לבית קדש הקדשים, אשר בחי' קדוה"ק הוא למעלה מעלה גם מבחי' קדש העליון, ולכן וכפר על הקדש כו', והוא ע"ד מ"ש בוהר ר"פ יתרו דס"ז ע"ב אית מלך לעילא דאיהו רזא דקודש הקדשים ותחותי' אית כהן כו' דאקרי גדול כו', וע"ש בפ"י הרמ"ז אית מלך לעילא היינו מל' דא"ק שנעשה עתיק לאצי', ועיקר הארתו הוא בכח"ב דאריך, וז"ע קדוה"ק הם כח"ב דאריך כו', וכה"ג הוא חסד עליון דאריך הנק' יומא דכליל כולתו יומי, והוא הממשיך האור מכח"ב דא"א להתגלות בחכמה עילאה דאצי'. וגם בהמשכה זו יש ב' בחי' כשאכשיר דרא או ח"ו אם לא אכשיר דרא, והיינו כשאכשיר דרא אזי נמשך מבחי' מלך לעילא שי"ל שוהו גם למעלה מקד"ק כ"א ע"ד קדושתו למעלה מקדושתכם, קדושתכם היינו בחי' קדק"ד, אבל קדושתו למעלה מקדושתכם היינו בחי' תחתונה שבמאצי' בחי' עתיק שמשם נמשך לכפר גם על הקדש עצמו למלאות גם הפגם שנוגע באור אבא כו'. אמנם כשלא אכשיר דרי ח"ו וליכא אתדל"ת כדבעי אזי אין ההמשכה מבחי' עתיק בחי' קדושתו כו', כ"א מכח"ב דא"א בחי' קדושתכם שורש הנאצלי', ואזי אינו מכפר כ"א על הפגם המגיע במקדש הקדש בחי' בינה שמקבלת מחכמה כו'. ויובן ע"פ מ"ש הרמ"ז בפ' ויקרא דט"ו ע"ב ובפ' אמור דצ"ד שיש בת"ד שהם יגמה"ר ב' בחי' א' השערות ושם מציאות אימא, והב' אור הפנימי שבתוכם שהוא מציאות אבא, והנה השערות עצמם נמשכי' מא"א, אבל הפנימי' המלובש בתוכם שהוא בחי' כשמן הטוב כו' נמשך מאור עתיק המלובש בכתר וחכמה דא"א, ומקור המשכה זו הוא מחכ' דא"ק וז"ע כשמן הטוב, וע"כ כשנמשך ומאיר גם הפנימיות שביגת"ד מכפר גם על הקדש שהוא אבא כו'.

רק זכר בעלמא כמ"ש במ"א, וכ"ש בחי' גופא דאילנא ת"ת עמודא דאמצעייתא, וא"ו רברבא וכמ"ש במ"א מענין אלה תולדת יעקב יוסף, ובשכר זה שגמל אברהם חסד עם המלאכי' להמשיך להם צל ומקיף מבחי' ע"ח זכה שינתן לבניו מצות סוכה. אמנם הסוכה מוכרח להיות מבחי' הגבוה יותר מסוכת המלאכי', והיינו מפני ישראל בעצמם מושרשי' בז"א, בחי' ע"ח, לכן אינו שייך שיומשך משם צל כ"א מבחי' שורש הע"ח הוא נהר דנגיד ונפיק מעדן יובל שמו, שעל יובל זה משלח הע"ח שרשיו שמקבל מבחי' זו, ומשם נמשך הצל והמקיף לבניו ס"ר נשמות המושרשי' באילנא דחיי, להיות כי משם נמשך המקיף גם על בחי' הע"ח עצמו ג"כ כנ"ל, ולכן העושה סוכתו תחת האילן ה"ה כאילו עשאה בתוך הבית דפסולה דמחד קראי נפקא להו.

אך הנה עדיין צ"ל דלפי משנת' שסוכה שניתן לבניו הוא בחי' היותר גבוה הרבה מבחי' האילן עד שוהו בחי' מקיף על האילן, ומדוע איתא בספ' שהם גימ' אחת כנ"ל ס"א. ויובן בהקדם ענין סוכה שגבוה למעלה מעשרי' אמה פסולה, שאמרו בגמ' ב' טעמי' ע"ז, הא' מפני שעד עשרי' אמה אדם יודע שדר בסוכה משא"כ למעלה לא שלטא ב' עינא, הב' שעד עשרי' אמה אדם יושב בצל סוכה למעלה מעשרי' אינו יושב בצל סוכה כ"א בצל דפנות, ונת' לעיל ס"ג שאנכי מורה על רוממות עצמותו ית' כו', ואני הוא בחי' מל' כנודע. והנה נודע כי המצות הם במל' שלכן נק' מצות המלך, ושורש ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה צורך עלי' היינו שתתעלה למעלה גם משרש שרשה בבחי' טהורה היא והוא ע"י קיום המצות שנק' מצות המלך, וז"ע זרקא מקף שופר הולך סגולתא דאיתא בת"ז שמדת מלכותו ית' נק' זרקא דאודריקת למעלה מעלה והולכת עמה סגולתא הוא בחי' עם סגולתו, להיות גם הם נורקי' בקדש העליון שלמעלה מהשתלשלות, בחי' סוכ"ע. וזהו דכתי' אני כברוש רענן, ברוש הוא עץ ארוז הגבוה מכל שאר האילנות, ורענן הוא כשעדיין הוא רך שיכולים לכפוף ראשו למטה מאד, וכשיעמידו עליו איזהו דבר אח"כ כשיגביה מאיליו ויעמוד על עמדו יזק יוגביה אותו הדבר למעלה גם מראשו כמובן, כך הוא בחי' אני היא מדת מל' ית' היא כברוש רענן שירדה ונתלבשה במצות גשמי', אבל אח"כ היא מתרוממת עד רום המעלות ומעלות את האדם המקיים המצות להיות עולה למעלה מבחי' המל' גם בעודנה למעלה טרם ירידתה, והוא בחי' קדש העליון הסוכ"ע. ועז"נ וצדקה תרומם גוי שכל המצות נק' בשם צדקה, כמ"ש וצדקה תהי' לנו כי נשמור לעשות את כל המצוה הזאת, שהמצות מגביהים ומרוממי' את הנשמות למעלה מעלה, ויותר מצות ת"ת שהיא כנגד כולם, כי אותיות נק' סוסי' כמו סוס ורוכבו רמה, שהסוס מגביה ונושא את הרוכב למקום שאינו יכול להגיע שם בעצמו, ואפשר שזהו ג"כ ענין זרקא כאבנא בקורטא, אשר אבנים הם אותיות כו'.

בשוה"ג בגוכי"ק: ד"ה שבת שבתון [לקו"ת דרושים ליוהכ"פ ט, ג - שם נתבאר בענין המצות].

והנה וא"ו) בזכות והשענו תחת העץ זכה אברהם שיתן מצות סוכה לבניו במדבר ובישוב ולע"ל, והיינו כי עיקר גילוי בחי' צל סוכה יהי' לע"ל, והוא כי עכשיו הוא צל ולא אורה נגלית, ולע"ל ע"י צל זה יהי' הגילוי. ויובן בהקדם ענין הסוכה שעשה אברהם להמלאכי' תחת העץ, שנת"ל הקושי' מדוע העושה סוכתו תחת האילן יהי' פסולה, הלא אברהם א"ל והשענו תחת העץ כו'. והנה הרה"מ ז"ל פ"י ענין העץ שהוא בחי' עץ החיים כמ"ש ועה"ח בתוך הגן ג"ן הוא בחי' ג"ן פרשיותי של תורה, וע"ח בתוך הג"ן הנה הוא בחי' אילנא דחיי. והנה מודעת זאת שעבודת המלאכי' הוא רינה בשירה וזמרה, וכנודע מענין פרק שירה שכל הנבראי' אומרי' שירה, וכן גם המלאכי' שבכל עולם ועולם עד רום המעלות כולם אומרי' שירות ותשבחות ברינה וזמרה, וכמו שאו' בברכת יוצר וכולם פותחי' את פיהם בקדושה ובטהרה בשירה ובזמרה, ופי' כולם קאי על מ"ש תחלה יוצר משרתי' ואשר משרתי' שהם ב' בחי' מלאכי' הא' הם העומדי' משי"ב כמו מיכאל וגבריאל, הב' הם שנבראי' בכ"י ואו' שירה ונכללי' בכליות הנפש כו'. ושרש ענין רינה ושירה זו שלהם הוא גילוי עוצם תשוקתם להיות נכספה וגם כלתה נפשם לדבקה בו ית' ולהתכלל באור א"ס ב"ה, ואותם שהם עומדי' משי"ב הם עומדי' תמיד כל ימיהם בתשוקה זו בלי הפסק מחמת כי אין להם אהבה ותשוקה אחרת, וגם אין להם עבודה אחרת, כמו עד"מ תומ"צ שהם הם המשכת אלקות מלמעלמ"ט כידוע, כ"א כל עבודתם היא השתוקקות נפשם ממטה למעלה, ותשוקה זו שלהם היא ברינה וזמרה, וכנודע שענין הניגון הוא התפעלות הלב, ויש ניגון של שמחה, וניגון של מרירות הוא לפ"ע התפעלות המדה כו'.

והנה בד"כ כל בחי' זו הוא בחי' חיצוניות לבד, ועד"מ מי שהוא עומד בפנים בבית המלך מה לו להגיד ולספר בשבחו, רק כשיצא לחוץ ידבר ויספר בשבחו להפליא ולהגדיל גודל עוצם שבח המלך כמה הוא גדול, ועי"ז מעורר התפעלות בלבו ובלב השומעים מעוצם גדולת המלך כו'. ועד"ז יובן בענין שירת וזמרת המלאכי' כו' שהוא רק בחי' חיצוניות לבד, וכמו שאו' בברכת יוצר וכולם פותחים כו' בשירה ובזמרה כו' ומפארים את שם האל המלך הגדול כו', שהוא בחי' צדק מלכותא קדישא, ועז"נ מאוני צדק שיש בחי' מאזנים ששוקלי' בס כמה יומשך קבעומ"ש לכל מלאך בפרט, וכל חד לפום שיעורא דילי' יתפעל באהוי"ר ולהיות בבחי' תשוקה מלמלמ"ע להיות כל בעלי השיר יוצאים בשיר ונמשכי' בשיר כו'. אמנם למעלה מבחי' צדק מלכותא קדישא אין להם השגה כלל, ולכן לגבי בחי' שם

בשוה"ג בגוכי"ק: ד"ה רני ה' [תורה אור לו, א - שם נתבאר בענין עבודת המלאכים כו'].

בשוה"ג בגוכי"ק: צ"ע שמחה מצד הגילוי שז"ע מלמעלמ"ט, וא"כ איך יתפרש זה במלאכי', וי"ל כי גילוי מעורר שמחה וזה שייך גם במלאכי'.

הוי' שהוא בחי' ועץ החיים שבתוך הגן הנ"ל, הנה גם המלאכי' היותר עליוני' שהם השרפי' שנק' שרפי' ע"ש שכבר נשרפו כו' כמ"ש במ"א, ג"כ אומרים ג"פ קדוש, והיינו להיותו קדוש ומובדל מהם כו'. אבל כיון שבא אברהם לעולם עשה חסד עמהם וא"ל והשענו תחת העץ היינו שהמשיך להם צל ומקיף מבחי' ע"ח שהוא בחי' ש' הוי', ובשכר זה שהמשיך למלאכי' צל ומקיף מש' הוי', ע"ז זכה שיתן לבניו מצות סוכה, שהוא בחי' מקיף היותר גבוה מבחי' המקיף שנמשך מבחי' אילנא דחיי שהמשיך אברהם להמלאכים כנ"ל. והענין הוא דהנה נת"ל שהמקיף דצל סוכה נמשך ע"י בחי' התשובה דיוהכ"פ, וכמו שנת' בד"ה* מי אל כמוך שעיקר הסליחה נמשך מבחי' הכתר, בחי' רעוא דכל רעיון, שמשם נמשך לשנות הרצון ע"ש סעי' יו"ד, והתשו' דיוהכ"פ בחי' קטרת בחד קטירא כו' הוא בחי' בכל מאדך, הנה מחסד ה' עלינו שע"י בחי' מאד האדם יתעורר בחי' מאד העליון שע"ז נמשך הצל סוכה מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן, בחי' ע"י שנעתק ונבדל מבחי' יומין, להיות צל על ראשך להגן ולהציל ככל הפי' שנת' לעיל ס"ה.

ז וביאור הענין דהנה נודע כי בינה היא מקור כל המקיפי', והיינו מחמת כי התגלות עתיק בחי' חד ולא בחושבן בעל הרצון, הוא בבינה דוקא כמ"ש בת"א ד"ה לך לך. והנה בענין נעשה ונשמע, נשמע הוא בחי' קיום התומ"צ, כמ"ש והי' אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי כו' שהיא פ' שני' דק"ש שנא' בה תורה ומצות, וקשרתם ולמדתם, ששניהם נכלל בבחי' שמיעה, כמ"ש והי' אם שמע, ונודע ממה שאמרו בזהר שמיעה בהאי אתר תלי' היינו בחי' מל' שהוא בחי' מצות המלך כו', אבל עשי' לעילא היינו בבינה, וענין ההפרש בין שמיעה לעשי' היינו בענין ביטול הרצון, שהשמיעה היא ע"פ טו"ד שכאשר מבין ויודע היטיב עושה הדבר ההוא שזה בא מהשגת שכלו ובינתו ודעתו, אבל ענין העשי' לבד, היינו ע"ד שהקדימו נעשה הו"ע בחי' ביטול הרצון לבעל הרצון לעשות כל אשר יצוה, והגם כי א"י כלל עדיין מה יצוה, וממילא מובן שא"א לו לשפוט בשכלו ורוח בינתו אם יוכל לעשות הדבר ההוא, מ"מ הנה הוא מבטל רצונו לגמרי לעשות כל אשר יצוה לו, שנת' במ"א שבחי' זו היא גבוה הרבה מבחי' ביטול דשמיעה כו'. ולכן אם פגמו ח"ו בקיום התומ"צ הנה ע"י התשו' מעומקא דליבא שהוא בחי' בכל מאדך מגיע לבחי' מאד העליון בחי' מי אל כמוך שבע"י אתמר, שמשם נמשך למלאות כל הפגמי' עד שזדונות יהיו כזכיות ממש, בהמשכת אור חדש כמו שהי' ממשיך ע"י עשיית המצות, שנת' במ"א שע"י קיום התומ"צ ממשיכי' אורות בכלים. ולכאו' צ"ל הלא די שע"י התשובה יומשך המחילה והסליחה על מה שפגם, ומאין יומשך עוד המשכת האורות בכלי' כאילו לא פגם כלל וכאילו קיים המצוות בכל השנה, שו"ע ונאוה ביוהכ"פ שנמשך נוי ויופי, ונודע כי עיקר היופי כשכלול מהרבה גוונין שהוא קיום המצות

בד"ה . . כמוך: סה"מ תרל"ד ע' שלו.

שתלוי' בחג"ת כו'. אלא שמפני שע"י תשו' דיוהכ"פ מעורר בחי' נעשה שקודם לנשמע, שהוא ביטול הרצון לבעהר"צ מקור כל הרצונות פרטי' דתומ"צ, ולכן משם נמשך למלאות כל הפגמי' שיומשך גם אור חדש מבעה"ר כאילו קיים פרטי' הרצונות בקיום התומ"צ כל השנה. וי"ל שזהו מה שלוחות אחרונות ניתנו ביוהכ"פ שזהו כולל כל התורה שלנו וכל המצות וגם מצות תשובה, להיות כי עצומו של יום מכפר, הוא בחי' שבת שבתון שע"י התשובה מעוררי' בחי' בעהר"צ שיומשך רצון חדש הוא בחי' פרטי' הרצונות כו', ע"ד כמו בלוחות ראשונות ענין הקדמת נעשה.

והנה באבות פ"ג מ"ז המשיל ר"א בן עזרי' כל שמעשיו מרובין מחמתו, לאילן שענפיו מועטי' ושרשיו מרובי' שאפי' כל הרוחות שבעולם באות ונושבות בו אין מזיזין אותו ממקומו (ע' בד"ה* וירא והנה איל) שנא' והי' כעץ שתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו, נמצא כי המעשה הוא בחי' שרשיו, והיינו שע"י בחי' האתכפיא דמעשה מגיע לבחי' שורש האילנא דחיי הוא בחי' עץ החיים שבתוך הגין סדרי' דאורייתא, והיינו בחי' יובל שעל יובל ישלח שרשיו, ומבחי' יובל זה נמשך הצל סוכה. והענין הוא דהנה תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל מתקשראין באורייתא, ואורייתא בקוב"ה, וע"ח בכלל הוא בחי' תורה, והוא בתוך הגין סדרי' פרטי' שבתורה, ולכן הגם כי ישראל מצד עצמן הם מתקשראין באורייתא כי ס"ד שרשי נשמות הם נגד ס"ד אותיות התורה כו' כמ"ש במ"א, מ"מ צ"ל שאורייתא תהי' מתקשראה בקוב"ה, וז"ע יובל. דהנה כתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ופי' בזהר מה שמי' דההוא נהר יובל שמו שבחי' יובל זה הוא שורש ומקור בחי' העץ חיים שבאמצעית גינתא, ועל בחי' יובל זה משלח העץ חיים שרשיו, להיות כי ע"י אמצעית בחי' יובל זה מתקשראה אורייתא בחי' ע"ח היא למחזיקי' בה לבחי' קוב"ה, הוא בחי' אוא"ס ב"ה עצמותו ומהותו, ומבחי' יובל זה נמשך הצל סוכה שניתן לבניו, והיינו הגם כי ישראל מצ"ע הם מתקשראין באורייתא בחי' ע"ח כנ"ל, מ"מ הנה בחי' יובל הוא מקיף על בחי' הע"ח, ולכן גם לישראל המושרשי' בע"ח א"א להיות להם המשכת מבחי' יובל כ"א רק בבחי' מקיף לבד, וז"ע צל סוכה בחי' מקיף, ולכן העושה סוכתו תחת האילן ה"ה פסולה כאילו עשאה בתוך הבית, והגם כי מחד קרא נפקא להו, רק מפני שלכאו' ע"פ המד"ר הי' ראוי שתהי' הסוכה שתחת האילן כשירה, אבל באמת גם לפי המד"ר ג"כ היא פסולה כי אינו דומה כלל סוכת ישראל לסוכת המלאכי', דהן אמת שבשכר והשענו תחת העץ שהוא הסוכה שעשה אברהם להמלאכי' זכה שינתן מצות סוכה לבניו, מ"מ המלאכי' שכל עבודתם הוא רק וצדקתך ירננו כנ"ל סעי' ו', ולכן כשעשה אברהם חסד עמהם המשיך להם צל ומקיף מבחי' העץ שהוא בחי' ע"ח, שגבוה הרבה משרש המלאכי', שהם גם מבחי' רב טובך בחי' יסוד א"א להם לקבל

בד"ה . . איל: סה"מ תרל"ד ע' שיט ואילך.